

אמר עזמות

ולכבוד ראש השנה לאילנות ט"ו בשבט

שהל להיות בשבת, אספרה לכם בדבר החדש הרוחני, היפה שהיתה בזמן האחרון בין ארבעה יבועים" טמושות יהודה — מי מארבעתם יביא את התוצרת היותר יפה והיותר משובחה כמושבתו ומעבודתו ?

הפרדסן מרחובות, זו פנינת יהודה ומקום מושבו של המילנסקי, הביא מפרדסו ובמכוניתו תיבת אשכוליות ותיבת זהביות, ממבי דר האילנות והפירות — געשת ידיו להתפאר. הכורם מראשון לציון, זו בעלת התעשיות של היין שגדל ערכה ביהוד אחר ביטול "הדוק היובש" באמריקה, צוה לשלח על חשבונו מ"כרמל המורתי" תריסר בקבוקי יין המשומר ושני רטל שקדים עם כתובת בצד: "ראשון לציון הנה הנם"...

ואם ראשון לציון כד. — פתחת קוה, אטיחמושבות אעכו"כ ? הן היא קובעת לה מקום כבוד וגדולה כמושבות יהודה — הלך היהודי מפת לפרדסו והביא אשכול גדול של בנאנות ושק מלא תפ"ו וכרך עליהם בקול רם ברכת "בורא פרי העץ"...

ואתרון חביב — האכר העקרוני, ב"כ של מוכרת-בתיה, הביא עמו על הקרון למור כרת, לא יין ושקדים ולא בנאנות וזהביות, אלא את בננה בחור בעל-גוף ובריאי-בשרי, מהתור צות של ג'...

***

ובליל זה נקוט בידו תמיד:

כשאני פוגש ברחוב או בכית הקפה פקיד יהודי-גבוה מחמטמלה, שהוא מקדים שלום לב-ריות ומחווה להם קידה בחיך או שהוא עונה "שלום" כנב-אדם בקול רע ולא בשפה רפה כמו בט"ב, באבי, יודע אני כי סימן רע הוא לו: טס-תמא עומד הוא ערב פטורין במחילה ומעון הוא רחמים...

ובשקראתי בעתונים ע"א המסיבה שנערכה פתאום ע"י הנהלת האוניברסיטה (מכללה בלע"ז) ורואה אני כי הנגיד של המכללה פונה אל הקהל ומבקש את קרבנו, חושב אני כי סימן רע הוא שאין הנגיד "נגיד", ומשנכנס ערב אדר כבר מש-ישיח על אשפלים...

מסובין כלם על כוס בירה ועל ארוחה שמנה.

— היש מוסיקה הערב ? — שאלתי מאת המלצר שהופיע כיד על יד שלחננו מן הצד, לאות של נענועים שלי לגנינתן היפה של "שלוש הנחאציות" היהודיות...

— לא ! — ענה המלצר בטוחות — הן היום הוא יום שני הכחול — בלואר מאני טאג ?

והסברתי לשכנתי כי זהו מנהג המקום: ביום שני, יום שאין בו "כי טוב" אין בנות ישראל עוסקות בכביסה ובחתונה ואין תיירים יהודים יוצאים לדרך... היא לא הבינה הרבה למילי — ראש גרמני ! — וגם הוא לא הסתפקי כנראה בפרוש רש"י שלי:

— הגם בליל שבת אין כאן מוסיקה ? — שיאל הוא מאת המלצר.

— כן... השיב השני בגמגום. — ומדוע כך ?

— מדוע ?... מפני שזה לא מסוים יהודי !... השיב המלצר ונעלם. אף אנו קמנו ונעלמנו. עד כאן הקפה א" * * *

ומכיון

שאנו עושים, כמו שאומרים הצרפתים בפאריז, את "סבובי של הדוכים הגדול", לא פסחנו כמובן על הקפה הגדול. שני תנורים חמים-באולם — חם כנוף, הם בלב וקר בכים...

שני שלחנות מוקפים בחורים, בני בית" ובחורות המאוינות ל"סירינות" היפות של שני המזמרים השפנים... — למי יש צורך בשאל-יאפין ? — שני אנגלים וחצי שששכחו שם כפינה, כנראה, מנשף-הירוקודים הקודם... בקצור "יום השני הכחול-השחור" !

— היש לכם בירה טובה ? — פתח בן-לויתי הגרמני.

— כן... אבל בבקבוקים ! — התנצל המל-צר בחולצתו הלבנה.

— אם יש תה נשתה ! — החליטה הבחורה, וניד הופיע על השלחן קומקום מבריק בלויית שני ניספוקיטים עלובים...

— האין לכם עוגות טובות ? — "מסקרת" אין הערב... נמגם המלצר.

— אוילו תלך להביא עוגות מהשכנים ? — אמרתי לו באירוניה.

ואולם, כשהגיע סו"ס המומנט הקשה לפרעון נפרע ממני המלצר. הניש לי חשבון קטן ולבן ואמר לי בטון של נצחון ובלשון נסתר:

— ארון עזמות כתב לפני שבוע כי אצלנו העברית היא בסוף, ועיניו הרואות עכשוו כי לא כן: העברית היא דוקא באמצע... הסתכלתי היטב אל הפתקא וראיתי את השם העברי העומד בתוך, בין האנגלית והערבית. כחתן בין שני השושבינין, ואמרתי לו למלצר:

— אמנם כן... אבל רוצה אני לדעת אימתי נדפסו הפתקאות האלו ? ועכ"פ, סובר אני שמוסר נכה חשוב, שבעליו הם מאחב"י ורב מנין של חמקדים והמשלמים הם משלנו, מהראוי שהשם העברי יופיע לא בסוף ולא באמצע כי אם בראש, כמחמתן הראשי... * * *

ואתרון

חביב היא הקפה ה"וינאי"... כמרפיקינו הבקענו לנו דרך בין השלחנות המלאים וב"סכנות נפשית" ממש הגענו למחור דפצנו על היציע העליונה וקנינו שביטה על המושבים הרבים והמרופדים...

מוסיקה נפלאה ! בתורות-חמד וקצרי-בידה: לבי עברי מה אתה חומר עוד ? ואולם אסור היהודי בהנאה שלכיה. מרוב ה"הורחא" והמהר-כה של הקהל, אי-אפשר לשמע את הרעש של הנגינה... וכשאחה מסתכל סביבך — שהרי כאן באים עפ"ר לא לראות כי אם להתראות (בנין נפעל) וביחוד להתראות... — נדמה לך רגע כי אלפי אזנים צמחו לכתלים מסביב ואלפי עינים לטושות אליך מכל השלחנות והחלונות...

ידידי הגרמני נטל מיד את העתון הברליני כשהוא קרוע ובלוע מרוב שמוש, כ"סדור" ישן בבית המדרש. מציץ בו רגע ומניחו מן הצד: "את הנליון הזה הוא אומר אני מכיר כברלין וראיתו עוד לפני חרש ימים, ט ינואר..."

אין מה לרבר וזוהי "התיבת אירופת" מור-הית בירושלם, אבל... ידעתי כי בעלי הקפה הם תלמידי חכמים נמורים ובכ"ו אינם נזהרים כרב בזה שיש לרבות על הכר של המושבים הרכים העליונים — כנראה, שירי הסעודות והמכ נסים של המבקרים — וגם נעלמה מה"וינאים" שלנו הלכה מפורשת, שאין יהודי כשר יכול לש-תות מכלי פנום...

החכמים, הזחרו מפני ההתחרות ! * * *

ועכשיו, רבותי, צאו וחשבו מה שאפשר

לי לאדם בישראל הגר בירושלים עיה"ק לעשות ולהשיג במטבע קטן ונקוב של חצי גרוש ! את זה למדתי והשכלתי מאחד מתלמידי, וכדי לזכות את הרבים איני רוצה להעלים גם מכס, חביבי:

— "עומות, יסירי ! — כך הוא כותב לי במכתבו האחרון — בזה אני שולח ללכבוד תורתו הזמר טרי מן ההוי הירושלמי ומובן ומזומן הנני להמציא לו כהנה וכהנה אבל בתנאי אחד, שיחזור לי את דמי המשלח... הן אמנם, אין המשלוח עולה יותר משהמיל, כלומר: חצי גרוש, אבל בסכום פשוט זה, לכאורה, יכול אני לבלות בעימים חצי יום בעיר הבירה שלנו !

דהיינו כיצד ? — תא שמע: ראשית חכמה, נכנס אני לי לאיזה מסעדה שאני רוצה ברחוב יפו או בכורון משה ועם כניסתי אני מצווה מיד לבחורה להניש לי כוס תה, שתהיינה לי שלש מע-לות אלו: חזק, טעים ומתוק, כמו — נשיקה...

והשנית — בוחר ובורר אני לעצמי מקום נוח כלומר: המקום היותר טוב שבמסעדה, וכשנכנס אדם למסעדה ארוחת הצהרים איני זז ממקומי, בהי-נת, בל ינוע ובל יזוע, שהרי שלמתי טמי, וכעד כספי רשאי וכדאי אני לשבת במקומי כאות נפשי, לרוחתי ולישועתי !...

ואולם, לא זהו העיקר: כשאני מומין מוס תה אני לוקח מיד את העתון הראשון הבא לידי ובהניעי לסוף הנליון, אני משניח שלא לשתות יו-תר מחמישית הכוס... אח"כ אני עושה חליפין עם שכני: אני מוסר לו את "דאר היום" והוא נתן לי את העתון התל-אביבי: הנה כל "הארץ" לפניך, והכל בחשבון חצי הגרוש ! כשכליתי לשתות עוד חמישית הכוס אני מתחיל באותו "דבר", ומתענו-נים היומיים אני עובר אל השבועונים: כל נע, מאזנים, מסחר ותעשייה ושאר ירקות, מסתכל אני להתמונות וגומע לפי החשבון, חמישית חמישית, בהדרגה ובאופן "הומיאופטי" כרפואה, להבדיל, ולעתים קרובות מומין הקב"ה גם עתוני ורשה, וכשאני גומר לקרא את כל העתונים על ראשם ועל קרבם ועל כרעיהם ומאמריהם, אני גומר בדיוק לשתות את התה שלי... עכ"ל.

ועדיין מתאזנים אצלנו על רמת החיים הג-בוהה ועל היוקר בירושלים ! * * *

ולא לחנם מתפעלים העתונים האנגלים מן

המצב בארץ. הם מקנאים בנו ממש וכמה מהם הבתירו את א"י בשם "ארץ מאושרה", "ארץ זבת חלב ודבש ולירות", כמה שנאמר ב"הביובל" -- ואנחנו לא ידענו טרב אשרנו !..

ולא עוד אלא שאחד מהאריות שבהכורת-העתונים ה"ניוירוק אייבנינג פוסט" מפליג בשך בהה של ארצנו וכותב בפרוש: קשה למצוא בזמן הזה ארץ שאינה סובלת מדכאון כלכלי. אבל ישנה ארץ אתה, כנראה, שהיא נמד צאת בסימן של עליה (מה אומר חיימסון לזה ?) ופריחה וזריחה וזוהי: פלשתינה (א"י) — ושא לא פין יוכיה ! * * *

ועכשיו, שאנו עומדים ב"שבת שירה", מה-ראוי ומההכרח לספר קצת ביציאת מצרים של שאליאפין ולנגע אנב אורחה, גם בענין ה"מתלה" המסוכנה ר"ל שלנו...

פרופיסור אנגלי גדול להקלאות חקר וגילה כי המוסיקה הקולית משפיעה לטובה על הפרות (ביחוד ההולאנדיות !), שחן גותנות יותר חלב, ואולם אין חכמה ואין זמרה נכנדר גימטריא שלי, ווא דאיה: שש מאות הן בנימטריא "כימן" דלות לצבור הא"י, כמה שנאמר: תת (שמונה מאות) לא יוכל...

וליכא מידא דלא רמזא באורייתא ובפרשת השבוען: כשהגיעת השמועה הנוראה ע"א ה"מתלה" במצרים, "חיל אחו יושבי פלשתינה, נבחנו אלופי ת"א אילי ירושלם". האימפריסארי ואה כי יש שבר בארץ וירד מצרימה, ושם שאל משאליאפין "מה נשתנה ?" ואמר לו: והלילה הזה שתי פעמים, פעם ב"ירוספאלים" ופעם ב"איוורייסני גורוד" (תל-אביב בלע"ז), ואז נתפת-תה ביניהם "דואיטה" שלמה כמו באופרה.

האמפריסאריו בטינד לירי ועצוב: "עזי וזמרת יהי ויהי לי לישועה !" ושאליאפין בה"בת קול" החוק שלו עונה לעומתו: "עזי וזמרת "ניין" ! (לא, כי הזמר למד גם איריש בניר-יורק...)

ובינתיים, הנשף נדחה, וכיון שנדחה נדחה... וה" ירחם !

אגב, פניתי לועד הלשון ולועד "לשוננו לעם" וליד"ר טרניחובסקי בבקשה להמציא שם עברי למחלה המתדבקת העוברת ר"ל בארצנו הקסמה והידועה בשם "סנוביזם" ?... ולמדונו רבותינו !